

RIKSMEKLERENS MØTEBOK

i sak 2014-003 mellom

FELLESFORBUNDET
på den ene side

og

NHO REISELIV
på den annen side

vedrørende Tariffrevisjonen 2014 – Riksavtalen

Den 5., 6. og 7. april 2014 ble det avholdt meklingsmøter i Riksmeklerens lokaler i Grensen 3 under ledelse av mekler Elisabeth Stenwig. Observatør dag 1 Kine Steinsvik.

Til stede for partene:

Fellesforbundet:

Clas Delp, Elin Karlsen, Frank Schistad, Tore Skjelstadaune, Anne Marie Andersen, Inger Kristin Byberg, Djevat Hisenaj, Tone Kristoffersen, Eirik Odden og Torunn Ægisdottir.

NHO Reiseliv:

Jostein Hansen, Per Harald Fjellheim, Magne Braadland, Per Paulsen, Andre Schreiner, Ina Utne, Hans Reinmann, Ove Bromseth, Morten Malting, Sidsel Haavardtun, Jan Bremner Klev, Arild Øien, Joannis Vendrig, Magne Kristensen, Helen Remman og Elisabeth Kloster.

Det ble fremlagt:

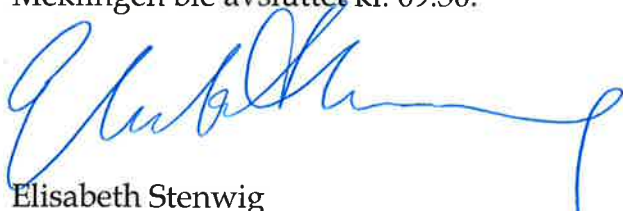
1. Melding om plassoppgivelse fra Fellesforbundet, mottatt 21. mars 2014.
2. Riksmeklingsmannens forbud mot arbeidsstans, sendt 21. mars 2014.
3. Fellesforbundets begjæring om at meklingen avsluttes, mottatt 02. april 2014.
4. Diverse dokumenter.

Meklingen fant sted i fellesmøter og særmøter.

Mekleren fremla forslag i samsvar med vedlegg til møteboka.

Begge parter anbefalte forslaget (Fellesforbundets delegasjon var delt), og vil besørge det behandlet i henhold til de regler som gjelder for saksbehandlingen for vedkommende part. Svarfrist onsdag 7. mai 2012 kl. 12.00.

Meklingen ble avsluttet kl. 09.30.

Elisabeth Stenwig

MEKLERENS FORSLAG

i sak 2014-003 mellom

FELLESFORBUNDET
på den ene side

og

NHO REISELIV
på den annen side

samt mellom

FELLESFORBUNDET

og bedrifter som er bundet av direkteavtaler med forbundet i de samme avtaleområder

vedrørende Tariffrevisjonen 2014 – Riksavtalen

A) Generelt

Til Riksavtalens bilag 4 - Etter- og videreutdanning

Nye punkt 3 og 4 skal lyde:

- 3) Det skal årlig avholdes drøftelser om det er et kompetansegap i henhold til bedriftens behov for kompetanse og hvordan det i så fall kan legges til rette for at ufaglærte får anledning til å ta fagbrev. Drøftingene skal ta utgangspunkt i bedriftens behov for fagarbeidere og den enkelte arbeidstakers behov og ønsker om utvidet kompetanse. Det bør være en målsetting at det drives fagopplæring i alle bedrifter som oppfyller kravene for å være opplæringsbedrift.
- 4) Partene sentralt og lokalt må legge til rette for at arbeidsinnvandrere som arbeidere i landet og som sikter mot å bli en del av det norske arbeidsmarkedet, må få styrket sine grunnleggende ferdigheter i språk, sikkerhetskunnskap og arbeidskultur.

Protokoll tilførsel:

Tiltak for å styrke opplæringen i norsk språk og sikre flere mulighet for fagutdanning

Partene stiller seg bak kravene til myndighetene slik de fremkommer i brevet Norsk Industri og Fellesforbundet sendte Kunnskapsministeren Torbjørn Røe Isaksen.

Nevnte brev og svaret fra Kunnskapsministeren ligger ved som vedlegg 1 og 2

Tjenestepensjon

Partene viser til pkt. 2 i Riksmeklers møtebok Tariffrevisjonen 2014 for Industrioverenskomsten vedrørende tjenestepensjon. Partene gir sin tilslutning til at det gjennomføres en utredning slik det der er beskrevet.

Teksten fra Riksmeklers møtebok for Industrioverenskomsten følger nedenfor:

TJENESTEPENSJON

Fellesforbundet har ved oppjøret fremmet forslag om å avtalefeste tjenestepensjonsordninger og at det etableres brede ordninger som sikrer pensjonsopptjening ved jobbskifte og likepensjon mellom kvinner og menn. Fellesforbundet har videre hevdet at slike brede ordninger er kostnadseffektive og at lavere forvaltingskostnader og administrative kostnader alternativt kan benyttes til å øke pensjonsopptjening for den enkelte ansatte.

Norsk Industri har på prinsipielt grunnlag gått mot Fellesforbundets krav, og mener at dagens pensjonsordninger (folketrygden, OTP og AFP) er en tilfredsstillende pensjonsordning og at bedriftene selv må vurdere behovet, de økonomiske forholdene og øvrige forhold knyttet til ytterligere pensjonsordninger for de ansatte.

Fellesforbundet og Norsk Industri er imidlertid enige om følgende:

- *Forholdsmessighetsprinsippet i gjeldende pensjonslovgivning skal videreføres.*
- *Det skal legges til grunn at ordningene verken medfører krav om balanseføring eller økte pensjonskostnader for bedriftene.*

Basert på lov om innskuddspensjon er Fellesforbundet og Norsk Industri enige om at følgende forhold skal utredes:

- *At arbeidstakerne gjennom etablering av ulike ordninger kan få medbestemmelsesrett over plassering og forvaltning av pensjonsmidlene*
- *Ivaretagelse av pensjonsopptjening ved jobbskifte*
- *Konsekvensene for allerede etablerte ordninger*
- *Mulighetene for den enkelte arbeidstaker til på individuelt grunnlag å betale inn til egen pensjon*
- *Vurdere eventuelle lovendringer*

I løpet av utredningen skal Fellesforbundet og Norsk Industri om nødvendig konsultere NHO og LO.

Kostnadene ved utredningen dekkes av Fellesforbundet og Norsk Industri.

Utredningen skal ta sikte på å være ferdig innen 31.12.2015.

Protokolltilførsel til møteboken:

Utvalgsarbeid

De fleste minstelønnsavtaler i LO/NHO-området har bestemmelser vedrørende årlige forhandlinger om lønnstillegg basert på de fire kriteriene, bedriftens økonomi, produktivitet, fremtidsutsikter og konkurransevne. En tilsvarende bestemmelse finnes ikke i Riksavtalen.

NHO Reiseliv og Fellesforbundet er enige om å sette ned et partssammensatt utvalg som i løpet av avtaleperioden skal gi en vurdering av om Riksavtalen kan endres slik at bestemmelsen om lokal lønnsfastsettelse blir mer på linje med det som er vanlige bestemmelser for minstelønnsavtaler. Utvalget skal også klargjøre hvilke konsekvenser det i tilfelle vil ha både for bedriftene og for arbeidstakerne.

B) Endringer i overenskomsten

§ 1, nytt punkt:

For eldre arbeidstakere og arbeidstakere med nedsatt helse kan det også inngås individuelle avtaler om arbeidsoppgaver, tilrettelagt opplæring/oppdatering innenfor eget arbeidsområde, hvilepauser, redusert arbeidstid mv. mellom den enkelte ansatte og bedriften.

§ 11 Varighet

Denne overenskomst trer i kraft fra 1. april 2014 og gjelder til og med 31. mars 2016 og videre 1 år – ett år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med 2 – to – måneders varsel.

Reguleringsbestemmelser for 2. avtaleår

Før utløpet av første avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO eller det organ LO bemyndiger om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalen for 2. avtaleår tas stilling til i LOs representantskap, eller det organ LO bemyndiger og NHOs representantskap.

Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 – fjorten – dagers etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 – fjorten – dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2015)

C) Økonomi

Generelt tillegg kr 0,75 pr. time (37,5 timers uke)

Lavlønnstillegg kr. 1,25 pr. time (37,5 timers uke)

Generelt tillegg og lavlønnstillegg gis individuelt til alle og på satsene.

(Garantitillegg kr. 1,06 på satsene)

Satsene økes ytterligere med:

Satser for 2 års praksis heves med kr 0,50 pr. time.(37,5 timers uke)

Satser for 4, 6, 8 og 10 års praksis heves med kr 1,- pr. time.(37,5 timers uke)

§ 7.3 Sko

Satsen endres slik at kr. 350,- økes til kr. 400,- pr. par og kr. 700,- økes til kr. 800,-.

Innretning og etterbetaling

Lønnsforhøyelsene gjøres ikke gjeldende for lønsmottakere som har sluttet i bedriften før vedtakelsen. Hverken prosentvise overtidstillegg eller prosentvise helligdagstillegg for arbeid forut for vedtagelsen skal etterreguleres.

D) Partenes øvrige krav

Partenes øvrige krav tas ikke til følge.

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsdepartementet
8119 Dep
0032 OSLO

Oslo, 31. mars 2014

Sterkere tiltak for å styrke opplæring i norsk språk og sikre flere mulighet for fagutdanning

Mange arbeidstakere arbeider uten relevant fagopplæring i Norge. Det gjelder de som ikke har fullført videregående utdanning, personer som har utdanning og praksis fra andre bransjer, og arbeidsinnvandrere med utdanning og praksis fra andre land. En felles utfordring er at de har behov for tillegg i sin utdanning for å oppnå kravene til norsk fagbrev. I tillegg er det også mange arbeidsinnvandrere som mangler grunnleggende ferdigheter i norsk språk for å kunne fungere godt i arbeidslivet og samfunnet.

Vi tror at nivået på arbeidsinnvandring til Norge fortsatt vil være høyt. Selv om arbeidsmarkedet skulle bli noe mindre stramt, vil Norge være et attraktivt land for mange arbeidsinnvandrere å søke seg til. Arbeidsinnvandrere fra EØS-området opparbeider seg rettigheter i Norge etter relativt kort tid her, også om de skulle bli ledige. Å gi disse større muligheter for å komme i jobb, gjennom at de f.eks får vurdert sin fagkompetanse og/eller gi dem bedre norskkunnskaper vil styrke deres posisjon på arbeidsmarkedet. Forskning viser at arbeidsinnvandrere lærer best mens de er i jobb.

I "Samfunnskontrakt for flere læreplasser" som ble inngått mellom staten og hovedorganisasjonene i arbeidslivet i 2012 er ett av hovedmålene å gjennomføre tiltak som bidrar til at flere voksne tar fag- og svennebrev. Konkret forpliktet partene i arbeidslivet seg bl.a. å "*Aktivt jobbe for at flere arbeidstakere som ikke allerede har fag- eller svennebrev avlegger fag- eller svenneprøve etter gjeldende ordninger, eksempelvis praksiskandidatordningen*". For mange er språkopplæring en av forutsetningene for at de kan ta dette tilbudet.

Arbeidsinnvandrere som arbeider i landet og som sikter mot å bli en del av det norske arbeidsmarkedet, må få styrket sine grunnleggende ferdigheter i det å kunne fungere i Norge. Dette er ikke bare den enkelte og bedriftens ansvar, men mye også samfunnets ansvar.

For høyere utdanning har NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) ansvar for godkjenning av utenlandsk utdanning. Tilsvarende nasjonalt organ har vi ikke for utenlandsk yrkesfaglig utdanning. Her er ansvaret delegert til fylkeskommunene som i mange tilfeller har delegert det videre til de fylkeskommunale videregående skolene. Det er flere problemer med dette. Fylkeskommunene og skolene har i liten grad kompetanse til å gjøre en slik vurdering, og videre er vår erfaring at dette arbeidet blir lavt prioritert. Dette resulterer i treg saksbehandling og manglende likebehandling. Partene mener derfor at det bør opprettes et nasjonalt organ som har ansvaret for vurdering og godkjenning av utenlandsk yrkesfaglig utdanning.

Norsk Industri og Fellesforbundet ønsker at det etableres et tett samarbeid mellom myndighetene og partene i arbeidslivet for at det legges sterkere til rette for at ufaglærte gis reell tilgang til fagbrev, og at arbeidsinnvandrere gis bedre tilgang til opplæringsstilbud i språk, kompetansevurdering og tilgang til norsk fagbrev. Målet må være at alle bedrifter som oppfyller kravene til å være opplæringsbedrift driver fagopplæring eller legger til rette for at fag- eller svennebrev kan tas gjennom praksiskandidatordningen. De tillitsvalgte har en viktig rolle i å motivere ufaglærte til å ta fagopplæring. Målet må være å øke andelen faglært arbeidskraft i Norge og å høyne nivået på norsk fagutdanning. Norsk Industri og Fellesforbundet ber om at myndighetene bidrar i et slikt styrket samarbeid.

Konkret ber vi om følgende:

- Svært mange arbeidsinnvandrere trenger opplæring i grunnleggende ferdigheter knyttet til særlig norsk språk og arbeidskultur, både for å fungere i det norske arbeidslivet, men også som grunnlag for å kunne ta fagopplæring. F. eks. bør bevilgningene til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) styrkes slik at det i større grad enn i dag dekker behovet arbeidsinnvandrere har for opplæring i slike grunnleggende ferdigheter
- Arbeidsinnvandrere må få vurdert sin fagkompetanse opp mot norsk fagutdanning. I dag fungerer systemet for dette svært dårlig. Vi mangler et nasjonalt fagorgan som kan vurdere og godkjenne fagutdanning. Regjeringen bør snart vurdere hvordan dette best kan løses
- Flere enn i dag bør få tilbud om å ta fag- eller svennebrev gjennom eksempelvis praksiskandidatordningen. Fylkeskommunen har ansvar for å gi et tilbud til voksne uten rett til videregående opplæring. Staten bør gi klarere føring på hvordan dette ansvaret skal håndteres av fylkeskommunene

Vennlig hilsen

Norsk Industri

Stein Lier-Hansen

Fellesforbundet

Arve Bakke

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Fellesforbundet
Postboks 9199
Grønland
0134 OsloNorsk Industri
Postboks 7072
Majorstuen
0306 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

14/1887-

01.04.14

Svar på henvendelse fra Fellesforbundet og Norsk Industri

Jeg viser til brevet fra Fellesforbundet og Norsk Industri datert 31. mars. Brevet berører viktige problemstillinger som også regjeringen er opptatt av.

Arbeidsinnvandringen fra EU- og EØS-land har utvilsomt gitt positive bidrag til norsk økonomi de siste ti årene. Likevel innebærer arbeidsinnvandringen noen betydelige utfordringer for det norske velferdssamfunnet. Som Fellesforbundet og Norsk Industri påpeker, forventer vi fortsatt betydelig arbeidsinnvandring de nærmeste årene. Det fordrer en aktiv politikk fra regjeringens side for å møte disse utfordringene, slik at arbeidsinnvandring kan fortsette å bidra positivt til norsk økonomi og arbeidsliv.

En av utfordringene er knyttet til uakseptable lønns- og arbeidsvilkår. Selv om norsk arbeidsliv i all hovedsak karakteriseres av ryddige og ordentlige forhold, er det i noen bransjer et ikke ubetydelig innslag av useriøse aktører. Dette er uakseptabelt, både for arbeidstakerne som rammes og for konkurrerende bedrifter som følger loven. Som det fremgår av Sundvolden-plattformen vil regjeringen arbeide for et ryddig og organisert arbeidsliv, der fast ansettelse er hovedregelen. Hovedansvaret for dette politikkområdet ligger hos min kollega i Arbeids- og sosialdepartementet.

Som Fellesforbundet og Norsk Industri nevner vil arbeidsinnvandrere – som ofte har lav ansiennitet og som i mindre grad enn andre arbeidstakere er fast ansatte – være særlig utsatt dersom vi går inn i en periode med et dårligere arbeidsmarked. Det vil derfor være viktig å legge til rette for at arbeidsinnvandrere skal kunne komme raskt tilbake i jobb dersom de skulle oppleve å bli arbeidsledige. Her vil tiltak som hører inn under Kunnskapsdepartementet være viktige, og i dette arbeidet vil vi gjerne ha en god og løpende dialog med dere og øvrige organisasjoner i arbeidslivet.

Jeg er enig med Fellesforbundet og Norsk Industri i at språkopplæring er sentralt for integrering av arbeidsinnvandrere, både i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig. Ved arbeidsledighet vil arbeidsinnvandrere med svake norskkunnskaper stille bakerst i køen. Derfor foreslo regjeringen i tilleggsproposisjonen til statsbudsjett for 2014 å bevilge 25 mill. kroner til å utvide programmet for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) til også å omfatte grunnleggende ferdigheter i muntlig norsk. Dette vil innebære at minoritetsspråklige og arbeidsinnvandrere kan gis opplæring i norsk muntlig i tilknytning til opplæring i øvrige grunnleggende ferdigheter. Det kan bli aktuelt å trappe opp bevilgningene til BKA ytterligere. Som det fremgår av Sundvolden-plattformen vil regjeringen også arbeide for at det skal kunne stilles krav om deltakelse på norskopplæring ved utbetaling av arbeidsledighetstrygd.

Jeg merker meg at dere er bekymret for at utenlandske fagarbeidere ofte mangler relevant fagutdanning. Jeg er enig i at formalisering av kompetanse er et viktig bidrag til et ordnet og dynamisk arbeidsmarked. Derfor vil regjeringen se på om det bør legges bedre til rette for at de som har behov for det kan få kartlagt sin kompetanse og vurdert den opp mot norsk fagbrev og fagskoleutdanning, og mulighetene til å bygge på en helt eller delvis fullført utenlandsk utdanning slik at man kan få den godkjent i Norge.

Som et ledd i dette arbeidet legger regjeringen opp til at NOKUT, som er godkjenninginstans for nasjonal fagskoleutdanning, også skal få ansvar for å godkjenne utenlandsk fagskoleutdanning. Når det gjelder godkjenning av utenlandsk yrkesfaglig utdanning er jeg enig med dere i at den i dag har en uklar ansvarsforankring. Etter innspill og dialog med blant annet partene i arbeidslivet, har Kunnskapsdepartementet et ønske om å finne en bedre og mer tydelig ansvarsforankring for dette arbeidet, og klare retningslinjer for vurdering og godkjenning av utenlandsk yrkesfagligutdanning. Dette vil vi jobbe videre med fremover.

Jeg merker meg Fellesforbundets og Norsk Industris ønske om at flere enn i dag bør få tilbud om å ta fag- eller svennebrev gjennom for eksempel praksiskandidatordningen, og at staten bør gi klarere føringer overfor fylkeskommunene. Dette er innspill vi vil vurdere nærmere i den perioden vi nå er inne i.

Regjeringen arbeider for tiden med en Stortingsmelding om livslang læring og utenforskap. Sentrale punkter i meldingen vil være å gjennomgå dagens systemer og regelverk med tanke på å gjøre opplæring mer tilgjengelig og tilrettelagt for brukerne, slik at flere får en varig tilknytning til arbeidslivet.

Jeg er glad for at Fellesforbundet og Norsk Industri også er opptatt av disse problemstillingene, og ser frem til god dialog mellom partene i arbeidslivet og departementet i arbeidet med disse spørsmålene fremover.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen